

ROBUUSTE VALLEISYSTEMEN, MISTER PROPER: GEEN OPGEKUIST GROEN EN FONDSENWERVING 2017

UITBREIDING NATUURRESERVATEN MEER DAN NODIG

Het jaarthema 2018 van Natuurpunt Oost-Brabant draait om 'Robuuste valleisystemen'. We mobiliseren onze afdelingen en het hele Natuurpunt-weefsel om te werken, activiteiten en acties te ontplooiën rond robuuste valleisystemen met het oog op de versterking van de biodiversiteit en als klimaatbuffer. Samen met de afdelingen die op dit aanbod ingaan, werkt Natuurpunt Oost-Brabant visieteksten uit voor de versterking en voor een gedurfde 'Renaturiering' van deze valleien. Ruimte voor natuur en ruimte voor de rivier staan voorop.

Het novemбернаummer van Natuur en Landschap is traditiegetrouw het fondsenwervingsnummer. Ondersteuning van de aankoop van natuurgebieden blijft meer dan nodig. Ieder lid kan een bijdrage leveren. En dit jaar leggen we met onze fondsenwerving net zoals bij onze campagne de focus op 'Robuuste valleisystemen'.

1000 orchideeën als hefboom voor robuuste valleisystemen

We stellen vast dat door het aankoopmodel van Natuurpunt de Hagelandse valleien onomkeerbaar in de richting van meer natuur en meer ruimte voor de rivier geduwd zijn. Reservaten als hefboom en vliegwiel! Van onderuit zijn stap voor stap in deze valleien kleine natuurparels uitgebouwd tot grotere natuurcomplexen. Wat we zien zijn tastbare en concrete realisaties waarvan we 10 à 15 jaar geleden dachten dat ze onmogelijk waren. Realisaties die je kan bezoeken en waar je kan constateren hoe juist hier, in tegenstelling

tot daarbuiten, de biodiversiteit vooruit gaat. Duizenden orchideeën bloeien intussen in beheerde Natuurgebieden gaande van de Groene Vallei in Midden-Brabant en van het Vordonkbroek in het Hageland tot de Snoekengracht in de Velpevallei en Aronst Hoek in de Getevallei. Landschappen die terug boeiend zijn, plaatsen waar je nog vogels en dieren kan zien. Wie dacht enkele jaren geleden dat er in Averbode Bos & Heide ooit nog lepelaars en zwarte ooievaars zouden overzomen?

Wel, deze zomer was dat het geval.

1000 orchideeën in Vordonkbroek. Foto NP Holsbeek

Schil contrast tussen het omgeploegde historische grasland op de voorgrond en het aangrenzende beheerde Natuurgebied vol biodiversiteit in de vallei (Hoksem, Hoegaarden). Foto Hugo Abts

Die natuurgebieden vragen nu om afronding tot samenhangende grote complexen in een omvattend valleisysteem met een ongestoorde waterhuishouding, herstel van de hydrologische condities en ruimte voor de rivier. Zo kan de vallei terug optimaal functioneren, en dat ten voordele van de biodiversiteit, de natuurbeleving en als klimaatbuffer. Dus optimaal gericht op het verlenen van diensten aan de samenleving en aan iedereen.

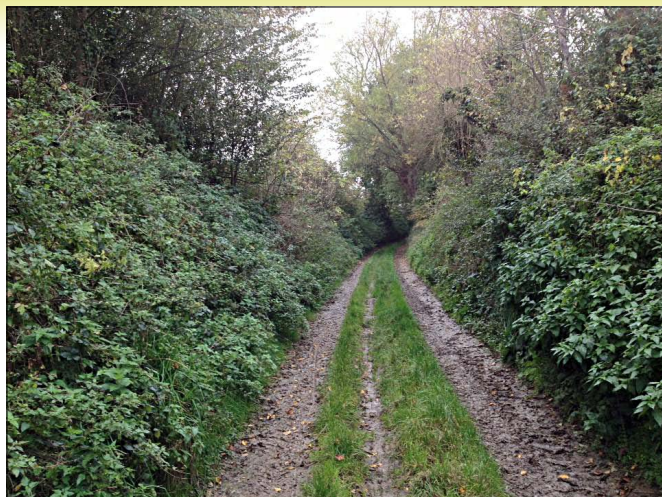
Duurzame natuur versus tijdelijke natuur

De lokale Natuurpunt-afdelingen bouwen beheerde Natuurgebieden uit via aankopen op vrijwillige basis. Duurzame toekomst voor de natuur is hier de doelstelling. Geen tijdelijke natuur zoals in vele van de beheerovereenkomsten (BO) van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) met de landbouw. Eenmaal de looptijd van 5 jaar voorbij worden bv. de percelen botanisch grasland dikwijls met Roundup doodgespoten en terug omgezet naar akker. Dat dit courant gebeurt, konden we ook dit jaar vaststellen. Terwijl in die BO-gebieden pas na 5 jaar de eerste spontane soorten opduiken. Als ze dan na die 5 jaar terug geploegd en omgezet worden, is dat pure kapitaalvernietiging en zijn de investeringen die hierin gebeurden gewoon een dure verspilling van gemeenschapsgeld. Wat een schril contrast met de beheerde Natuurgebieden waar de duurzaamheid, de toekomst van de natuur en de biodiversiteit centraal staan!

Kortgeschoren, proper en netjes is geen synoniem voor biodiversiteit

En dat geldt evenzeer voor het 'oogsten' van hout onder het mom van onderhoud en beheer van onze holle wegen. En vervolgens onze houtkanten en taluds van holle wegen gebruiken voor de aanplant van kort omloophout. Die aanpak vormt een grote bedreiging voor de biodiversiteit in vele van onze holle wegen in beheer bij de gemeenten. Juist het ouder worden van deze bosbestanden heeft een toename van de biodiversiteit met zich mee gebracht. Natuurwaarde zit hem in dood hout, ruigere overhoeken, hoge bomen in degeneratiefase, en niet in netjes, kortgeschoren en 'proper' onderhouden landschapselementen. En zeker niet in hooghout of holle wegen met boskarakter die omgezet worden tot korte omloophout onder het voorwendsel van achterstallig beheer. Bij zulk doorgedreven en overdreven onderhoud - dat niets te maken heeft met natuurbeheer - dreigt het Loket Onderhoud Buitengebied (LOB) ingesteld bij de regionale landschappen eerder een Loket Opkuis Biodiversiteit te worden.

Het perspectief waarbinnen wij als Natuurpunt werken is duurzaamheid en natuur voor de toekomst. We moeten durven vooruit denken. Alleen door bossen en taluds ook met ouder wordend hout en hooghout te laten ontwikkelen hebben we terug meer bosvogels gekregen. Dood hout en ruigere overhoeken doen leven.

Buretteweg in Meldert: mooie beboste holle weg. Hooghout en zoomvegetaties belangrijk voor biodiversiteit en landschap.
Foto Hugo Abts

Toekomstgerichtheid veronderstelt beheerplannen gericht op de lange termijn. Natuurgebieden in beheer bij Natuurpunt moeten daarenboven de garantie hebben dat ze onvervreemdbaar natuurgebied blijven en morgen niet omgeploegd worden. Duurzaamheid in de letterlijke betekenis is ons perspectief. Dus geen tijdelijke natuur. Daarom is het Natuurreservaten-model onovertroffen en onvervangbaar. En is hierin investeren meer dan nuttig. En gaat het hier om echt investeren en een maatschappelijk kapitaal opbouwen.

Lokale afdelingen en beheerteams aan zet

In het Natuurpunt-aankoopmodel is de inzet van de lokale afdelingen en beheerteams cruciaal, zowel voor de prospectie, het signaleren van mogelijkheden, de restfinanciering bij de aankoop als voor het beheer. Hun initiatief, hun inzet en dynamisme zijn een bepalende factor. Sinds het decreet van 21 oktober 1997 – juist 20 jaar geleden – is een systeem van subsidiëring door de Vlaamse overheid tot stand gekomen, en in Vlaams-Brabant een provinciale ondersteuning van de aankopen. In regel kon daarmee tussen 50% en 80% van de aankoopprijs gedekt worden. Ook sommige gemeenten ondersteunden deze aankopen. Bij de komende gemeenteraadsverkiezingen zullen we de subsidiëring van aankopen van natuurgebieden alleszins terug op de agenda plaatsen. Maar zelfs dan bleef en blijft er een belangrijke verantwoordelijkheid voor de vereniging op vlak van de restfinanciering. En het zijn de lokale afdelingen en de beheerteams die verantwoordelijk zijn voor deze restfinanciering.

Legaat Octave Coosemans en giften: grote steun voor Oost-Brabantse natuur

Gelukkig was er in Oost-Brabant het legaat van Dr. Coosemans dat recent toeliet voor een bedrag van € 461 000 in aankopen te investeren.

Daarbovenop konden we via giften van leden en afdelingen in de periode 2014-2016 een restfinanciering van niet minder dan € 415 475 ophalen. Dat is een aanzienlijk bedrag dat door de leden en afdelingen is samengebracht. Desondanks blijft het negatief saldo voor de totaliteit van de Oost-Brabantse afdelingen eind 2016 € -813 711,66. Nog wat cijfers: van de 23 afdelingen in Oost-Brabant haalt een drietal jaarlijks meer dan € 15 000 binnen, zes meer dan € 5 000 en 13 afdelingen minder dan € 5 000.

Fondsenwervingscampagne Natuurpunt Oost-Brabant gericht op valleisystemen

Onze fondsenwervingscampagne 2017 focust net zoals onze campagne op 'Robuuste valleisystemen'. En met name op die gebieden waar in het recente verleden en buiten het Life-project zeer aanzienlijke realisaties gebeurd zijn. Waar de afdelingen en teams zelf een zeer aanzienlijke inspanning leverden voor de restfinanciering. Tijdens de campagne willen we die bij het brede publiek onder de aandacht te brengen.

De focusprojecten die we in de campagne 2017 naar voren schuiven, zijn:

- **Project 9915** *Vorsdonkbroek als voorbeeld uit de Demervallei*
- **Project 9957** *Pikhakendonk als voorbeeld uit de Dijlevallei*
- **Project 9414** *Aronst Hoek als voorbeeld uit de Getevallei*

Deze projecten lichten we verder in het tijdschrift toe. Natuurlijk kan iedereen kiezen voor welke projecten, ook andere dan bovenstaande, hij of zij een gift wil doen. Giften vanaf € 40 zijn daarenboven fiscaal aftrekbaar. En vergeet niet: kunnen geven en mee kunnen bouwen aan zinvolle projecten voor de toekomst maakt gelukkig.

Hugo Abts
voorzitter Natuurpunt Oost-Brabant,
Regionale Vereniging
Natuur en Landschap